

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21 szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1901.

XXX. évfolyam. 150. szám.

Előfizetési tábla:

Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hónapra ———— 2 „
— Egy szám ára 8 fill.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, július 4

Választások és tisztviselők.

Nagybecskerek, 1901. július 4.

(—z—y.) Semmi sem bizonyítja jobban a jog, törvény és igazság jegyében és szellemében működő és ható kormányzat igazán szabadelvű szellemének érvényesülését, mint az állami tisztviselők országsszerte megindított mozgalma fizetésrendezésüknek a követelményekhez mért ellátása tárgyában.

A régi rendszerek mellett páriák voltak az államtisztviselők, kiknek a sanyargás és a hatalom mellett alkalomadtán — állást kellett foglalni, de a mióta a szabadelvű kormányzati rendszer igazi és becsületos alapelvei minden vonalon alkalmaztatnak, azóta a jogos igények elöl nem zárkozhattak el a közvélemény s annak igazi szolgáit: a tisztviselői kart méltó figyelemben kell, hogy részesítsék.

Röviden szólva, egész lelki melegséggel pártoljuk az állami tisztviselők fizetésrendezési mozgalma, kiterjesztvén ezt a törvényhatóságokra is, a kik szívvel-lélekkel mellettük vannak, mert az kétségtelen, hogy az évtizedek előtt megállapított fizetési fokozatok a mára vonatkoztatva teljességgel nem felelnek meg azoknak az igényeknek, melyeket a cifra nyomorúsággal sanyalódó tisztviselői karral szemben nem csupán a létfenntartás, hanem a politikai, társadalmi követelmények ugy szólván parancsolólag felállítanak.

A választási mozgalmak országsszerte mindenfelé megindultak. A politikai szenvedélyek, legalább még ez idő szerint, magasabb hullámokat nem vetnek s a kuriai biráskodás behozatala csakugyan csillapító hatással van a választásoknál előfordulni szokott izelmekre. Ez valóban kívánatos is volt. Nevezetes jellemvonása azonban a mostani választási mozgalmaknak, hogy az állami tisztviselői kar ország-

szerte mindenfelé tömegesen működésbe lépett oly irányban, hogy a jövő képviselőktől a tisztviselői fizetések fölemelését s a szolgálati szabályzat megalkotását fogják követelni. Egy Budapesten megtartott értekezleten, melyen mintegy ötszáz tisztviselő vett részt, elhatározták egy országos tisztviselői kongresszus összehívását még e nyár folytán, végrehajtó bizottság kiküldését, mely érintkezésbe lépjen a vidéki mozgalmak vezetőivel.

Ha e mozgalomnak eredménye lesz, akkor az állami költségvetésnek mintegy harminc millió koronával való megterhelésére lehetünk elkészülve. Am legyen, mert méltányosabb a szorgos és becsületos tisztviselői kar megélhetését biztosítani, mint az új ágyukat löporral tömteni! Ezzel szemben időszerűt megemlíteni, hogy a pénzügyminiszter a jövő évi költségvetés elkészítése tekintetéből átiratot intézett az összes miniszterekhez, melyben fölkeri őket, hogy lehetőség takarékoskodni igyekezzenek, mert az állami jövedelmek már a jelen év folyamán is csökkenő irányt mutatnak. Igaz, hogy minden oldalról növekvő igények mutatkoznak a magyar állami pénzügyekkel szemben. A kvóta fölemelést s a közös ügyek kiadásai már eddig is tetemesen fokozódtak, a jövő évtől kezdve pedig, ha az új ágyuk beszerzése megkezdődik s az új juttalékok vagy 50.000-rel föl emelik, sok millióval fog emelkedni a közös szükséglet. Horvátország is nagyobb követelésekkel áll elő.

De az is igaz, hogy a magyar nemzet leghívebb szolgálói a koldusmódra javadalmazott tisztviselők, kiknek érdekében már tenni kell a fokozottabb igények mérlegelésével.

Adja Isten — s meg is adja a Széll-kormány!

A „Délmagyarországi tanító-egylet“ XXXV. nagy- és közgyűlése.

Debta, 1901. július 8.

II.

A magyar nemzeti nevelés leghűbb apostolai, a modern paedagogiai elvek leghivatottabb terjesztői a „Délmagyarországi tanító-egylet“ lelkes tagjai ez ideig nagy- és közgyűléseit immár befejezték. Ünnepi hangulat uralkodott az egész községben, öröm sugárzott a vendéglátók és vendégek arcáról egyaránt. A csinos község ünnepi díszítést, zeneszótval, taracklövészekkel fogadták a 700 főre menő vendégsereget, mely két diadalkapun keresztül vonult be a községbe. Az érkező vendégeket Gabányi János főszolgabíró, a helyi bizottság elnöke üdvözölte lelkes szavakkal, melyekre Schenk elnök meghatóttan válaszolt. Az elszállásolás meglepő gyorsasággal történt és valóban bámulatos, hogy miképen tudott ez a 4000 lakossal bíró község annyi vendéget tisztességesen elhelyezni. No de, ne bámuljunk, rövid ittlétünk alatt arról győződünk meg, hogy rendezett viszonyok közt levő, derék községbe érkezünk, oly községre, mely az iskolát és tanítót mindig és minden körülmények közt meg tudta becsülni. Legjobban meggyőződünk arról, ha megnézzük a községnek virágzó répkutatási intézeteit. Különösen jól esett édes mindnyájunknak látni azt a gyönyörű szép emléktáblát és domborművet arcképet, mely az iskolépületnek utcára eső részét díszíti. A szöveg német nyelvű. Rövid tartalma:

Örök emlékül több mint fél századon keresztül a községben mint főtanító működött Jaeger Péter főtanítónak.

A nagygyűlés lefolyásáról már tegnapi tudósításomban számoltam be. Itt megemlíteni kívánom, hogy a gyűlés végén érkezett meg Rónay Jenő, Torontálvármegye népszéki főispánjának üdvözítő távirata, melyet az egybegyűlték szűnni nem akaró éljenzéssel fogadtak.

A „TORONTÁI“ tárcája.

A mai társadalomról.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

II.

Ujat nem mondtam, hiszen így van ez manapság társadalmunkban a testvériség, egyenlőség és szabadság elve alapján.

Aki a társadalmi életet nem az ábrándok csalékony prizmáján át nézi, mely végeredményben az egyszerű örömet ezer és ezer ragyogó színekre bontja és ez a ragyogás, csillogás nem látatja a dolgot a maga mivoltában, hanem kis dolgot elemez, bontogat és szájról-szájra ad s mire az visszajő, ki van színezve, meg van toldva: nagy és hosszú eseménynyé lett...

Aki a társadalmi életet — mondom — nem az ábrándok csalékony prizmáján át nézi, de számbaveszi a körülményeket, a nehézségeket, a küzdelmet, a rendelkezésre álló anyagi és szellemi erő s a szív érzelmeit: az, ha szíve jó és nemes, csak méltányolni tudja, ha ifjaink bármelyike is igyekszik boldogságát megalapítani.

Ismét az elmélkedő leszek. Azokhoz szólok, kik túl vannak azon a koron, amelyikben egy tekintet, egy mosoly hevesebben hajtja az ereket a vért; azokhoz, kik az elejtett szót nem veszik már vallomásnak; szokos, kik a házias élet biztos révében élnek érdeklődéssel, de egyuttal jóindulattal is nézik: ez, vagy amaz mint igyekszik megoldani a nagy kérdést nem szavakban, de tettekben, hogy: mi a boldogság; azokhoz fordulok: mondják meg őszintén, nem helyes-e véleményem, vagy mondjuk helyesebben így: hitem, mikor azt állítom, hogy a boldogság első alapfeltétele: a nemesen érző tiszta szív.

En részemről ebben keresem és találok a boldogság alapját.

Azt mondtam, hogy a boldogság első alapfeltétele a nemesen érző, tiszta szív.

Egy példával igazolom.

A hirdi plébánosnak híres a rózsaparkja, olyan híres, mint régi időben inkább, mint napjainkban, a Margitsziget rózsatelepe volt.

Oreg a plébános, de érzeményekben fiatal, nemes, tiszta.

Szenvedélyesen szerette a rózsákat. Mint a szerelmes őrizte, gondozta őket s mikor egy egy bimbó bontogatni kezdte szirmait, azíve telve lett gyönyörrel s ekkor óvatosan, nehogy a hordozó ágon nagy sebet ejtsen, lemetsette. Lemetsetett minden héten egy-egy koszorura valót, sohasem többet s a templomban Mária szobrára helyezte.

Van-e nagyobb boldogság, mint amit a plébános érzett az eszményi, a képzeletben élő személy iránt, kit a szentírás szepítőtlennek, hü hitvesnek, önfeláldozó anyának tüntet fel.

Aki hittel, rajongással átérzi ezt, az a legboldogabb ember e világon; legboldogabb, hiszen a földi boldogság muló gyönyöröi helyett keresi, vágyva keresi az égit, az eszményit.

Hosszu idő mult el addig, míg reájött, hogy a boldogság csak eszményi alakban lelhető föl tisztán, érdek, eszményiség nélkül.

Ő maga mondá.

A világ maga nem egyéb, mint érdek-közösségek által összetartott labirintus, melyben Ariadne fonala nélkül oly könnyen le lehet térni a helyes, igaz ösvényről, mely a boldogsághoz vezet, s akkor napok, hónapok, évek, sőt sokszor egy egész élettartam kell, hogy az illető a helyes utra térjen.

Az élet labirintusában Ariadne fonala a szívjóság és a tiszta erkölcs.

Az elsőt oly könnyen felváltja a kíméletlen hasznosulás; az utóbbit oly könnyen felváltja a bűnös indulat, a fékevesztett szenvedély.

S aztán mondá:

Mind e bü öktől megóv bennünket a tiszta lelkiismeret.

Bűnöknek mondtam, mondá. Talán megért, talán elhiszi, vagy talán kételkedik szavamban. Hallgasson meg. Egy hasonlatot említek előbb, hogy megvilágítsam, mintegy eredményeképp szavaimnak, mik azok a társadalmi bűnök.

Itt a rózsák közt, itt láthatja, hogy a föld terítve van e színes szirmoktól. Nemde ez az elmulás, de az édes elmulás, amely még az után is gyönyörködtet. S ha most összeszedi, ifju barátom, a lehullt szirmokat s megszáritva párnába teszi és nyughelyére helyezi, rózsailattal alszik el, rózsailattal ébred fel.

S gondoljon e példa után a romlatlan kedélyű ifju életére. Nem az jön e rögtön lelkébe, hogy annak letűnt, be nem teljesedett ábrándjait, reményeit jelképezik a lehullt szirmok?

De a letűnt ábrándok, letűnt remények nem vesztek el nyomtalanul. Összegyűjté őket az emlékezet és az még a csalódás dacára is boldogítja, hiszen tudja, hogy mert romlatlan volt, a tiszta lelkiismeret őrizte, buzdította akkoron ábrándjainak, reményeinek. Édes lesz ekkor neki az emlékezet, mely bár már elmúlt dolgokat elevenít fel, mégis mint a párnába kötött rózsaszirmokban gyönyörködtetik.

Ertse meg jól ifju barátom, arról a korról szólt a hasonlatom, mikor még nincs helye annak, hogy szavát, becsületét zálogba adja valakinek; mikor vágyódik magának mondani egy képzetében alkotott eszményt.

E kor a 17–21 év közötti kor. Es est a mondottak után jellemzi a vágyó, epedő óhaj az ismeretlen eszmény után.

A nagygyűlést sikerült lakoma követte, melyen a következő felköszöntőket mondták: Molnár főispán — Ó felségére a királyra, Molnár József igazgató — a miniszterre és képviselőjére, Janda alelnök — Molnár főispánra, dr. Pollák Ede — Rónay főispánra, Lillin Ignác — a megyei püspökre és annak képviselőjére, Auer Mihály — Karátsanyi Jenő grófra, dr. Gonda Ignác — Temesvármegye alispánjára, Braumüller Emil — Mayer képviselőre, Muth János — a tanfelügyelőkre, Lambrecht Péter a zászlóanyára, Gabányi János — Délmagy. tanító egyletre, Schenk Jakab — a községre és rendező bizottságra.

Leskes éljenzéssel fogadták Karátsanyi Jenő gróf, v. b. t. t. felszólalását, ki magvas improvizációjában a tanítókat éltette.

Az óvónők ülése.

A „Délmagyarországi tanító-egylet“ óvónő szakosztálya IV. közgyűlését Dettán, szerdán reggel Klapka Anna jánosföldi óvónő alelnökön megleghangu beszédben nyitotta meg, jelentvén egyúttal, hogy az elnökön, Szegfűné Goptsa Róza családi körülményei miatt a gyűlés vezetésére el nem jöhetett. Felolvastatták Szegfűné Goptsa Róza nagybecskereki állami óvónő elnökön értekezése az igazságérzet fejlesztéséről a kisedovodákban.

Az értekezés vezéreszméi ezek: 1. Miután az igazságérzet nemcsak a felnőtt ember sajátja, de már a kis gyermeket is ez vezérli tetteiben, azért ennek fejlesztése elkerülhetetlenül szükséges. 2. Az igazságnak tudatos elferdítése — hazugság. 3. Nem szabad a gyermek elött még tréfából sem hazudni. 4. Hazugságra vezérli a gyermeket a túszigorú bánásmód. 5. Nem szabad megengedni az árulkodást, mert ez is többnyire az igazság rovására megy. Az eszmék meggyőzősége a hallgatók mindannyia szívében élénk visszhangra talált.

A szakosztály a főgyűléstől azon kérését terjesztette elő, intéznie az megindokolt feliratot a kormányhoz, melyben kéri, hogy a korpótlék valamennyi jellegű óvodánál működő óvónő számára úgy biztosítsanak a kormány által, mint az államiaknak. Az anyagi gondok csökkentése a szellemi haladást elősegíti és a társadalmi helyzetet jobbá teszi. Az elnökön jelentésének felolvasása után, mely szerint a szakosztály eddig igen szépen és hasznosan működött, a tisztikar lemondott, miután megbízatása lejárt. Bányai Jakab nagybecskereki közs. tanító kor-elnökül felkérte, a tisztújítás a következő eredménnyel végeztetett: Elnök Szegfűné Goptsa Róza nagybecskereki állami óvónő, alelnökök: Klapka Anna és Glubcsarichné O. va'd Margit jánosföldi, illetve tiszahelyesi közs. óvónők, jegyzőül: Szegfű Sándor nagybecskereki községi tanító választattak meg egyhangulag.

Fájdalom, ma már a 17 éves ifju is első sorban nem az eszményét keresi, hanem a gyönyört s mert azt keresi, fel is találja; ismeretes lesz előtte, sőt ismeretes lesz előtte mihamar a gyönyör káros következménye is.

Szánja-bánja ekkor már elkövetett bűnét, mindhiába, helyre hozni már nem lehet, az erény, a tisztaság elveszett.

S hogy ez így történik, az ok magában a társadalomban van.

Magában a társadalomban van, mely az ifjak bűnét, tobzódását, élvhajzását elnézi, megbocsátja, sőt maga méltelyezi meg bűnös példadással ifjaink lelkét, érzelmeit.

Egy oly tiszta társadalmi szellem kellene a mostani romlott helyébe, minőt Vas Gereben ír le regényeiben, mikor a leány eszmény, kinek önéretét sérti a kutató, fűrkésző nézés s akkor nem lenne elnézve a bűn, de korholnák és ismételt visszaesés esetén megvételssel sújtánák.

Nemcsak az ifju hibás ebben a tekintetben, hanem a leány is.

Mert hogy viselkedik a mai leány?

Mihelyt 12 éves, bár iskolába jár még és még nem kifejlett, de azért van már ideálja, kinek nevével telefirkálja könyveit, füzeteit.

Ez még nem hiba.

Gyerekleány teszi a t.

De a kis dologból nagy dolog lesz.

Beleéli magát ebbe a gondolatba, hogy legyen mindig ideálja.

S az ideálokat a könnyen felhevülő 16—17—18 éves ifjak között oly könnyű találni.

Azt hálójába keríti, rabsszolgájává teszi.

Itt már bűnnel találkozunk. A 18—20 éves leány felosigazza a serdülő ifju képzeletét, az ő róla ábrándozik, tanulmányait elhanyagolja, sok esetben megbukik . . . de ez a kisebb bűn. A serdülő ifju szenvedélye a végtelenség felé lesz csigázva és ez antán nemtelen, bűnös tettekre

Kirándulás a Karátsanyi gróf rizsföldjeire.

(A gazdasági szakosztály ülése.)

A gazdasági ismétlőd iskolai szakosztály kedden délután 1/3 óraker kezdte meg ülését. Auer Mihály elnök hosszabb beszédben nyitotta azt meg. (Az érdekes beszédet holnap számunkban közöljük.) Karátsanyi Jenő gróf és Delta községe több mint 100 kocsiit rendelkezésre bocsátván, vagy 400 an férfiak és nők a topolyai mintaszerűen berendezett gazdaságot, különösen csatornázását, halas tavát és rizstelepét a hántoló malommal tekintette meg Szakszerű előadások után a kegyelmes ur vendégszerető házában uzsonnával vendégtettek meg. Igen sokan nem tudták, hogy magyar rizs is kapható, itt látták azt és tudták meg, hogy még olcsóbb a külföldinél és emellett táperő tartalma nagyobb is annál, lévén nagyobb a vastartalma. 5 kilót portómentesen 3 és 2 korona 20 fillérért bárki kaphat I és II. rendűt. A természet és az anyaföld követlen tanulmányozása után a szakülés csak másnap szerdán reggel folytatott. Itt tartott a gazdasági iskolák érezhető és tapasztalható hiányairól Dorner János temeskutasi áll. tanító előadást. Elénk eszmecsere után a szakosztály előadó teteleit módosításokkal elfogadta. Ezekben kívánja, hogy a gyakorlati gazdaságtan taníthatására legalább 1 hold álljon a szaktanító feltétlen rendelkezésére a szükséges felszereléssel együtt, a leányokat nők oktassák a gazdaság egyes ágaiiban a háztartás és a legszükségesebb kézimunkák elvégzésére. A szaktanítók díja csatoltassék a törzsfizetéshez és így számitassék a nyugdíjba. Több tanító panasza, hogy megszavazott tiszteletdíját nem kaptam meg, ennek megkaphatására az eljárás az elnökség után és a szükséges támogatás megígértetett. Alapszabályok kidolgozására Jeney, Koszilkov, Dorner és Meng küldettek ki. A szaktanítóknak gazdasági előadások tartásával leendő megbízatása iránt a gazdasági egyesületeknél a kellő lépések megtétele iránt az elnökség megbízottot.

A tisztújítás eredménye a következő: elnök Auer Mihály tor.-szécsányi állami tanító, alelnök Jeney Ferenc szinérzségi állami tanító, I. jegyző Szegfű Sándor nagybecskereki községi tanító, II. jegyző Dorner János temeskutasi állami tanító. Valamennyi egyhangulag választott meg.

— Második nap. —

A mai folytatolagos nagygyűlésen előadásokat tartottak: Lukás Ferenc (Temesvár), kinek teteleit a gyűlés mellőzte, mert a Dold-féle javaslat ezeket feleslegessé teszi. Nagy mozgalmat

ragadja, minek következtében lelke elveszti ártatlan gondolatait, helyébe bűnös vágyak, bűnös érzelmek jönnek és a végeredmény: a gyötörődés, mely kiöli belőle teljesen az idealizmust s erkölcsileg tönkreteszi.

Az idősebb férfiak, hogy megmentsek az ifjut, a valóságos phisikai gyönyöröket mutatják meg előtte, a helyett, hogy intenek, óvnák, visszatartánák.

Az ifju, igaz, maga is sokszor e megoldást keresi; mégis egy egészséges szellemű, tiszta erkölcsű társadalomban nem jöhetne az elő; azért mondom, hogy e bűnnek okát magában a romlott társadalmi szellemben kell keresnünk, mely nem sújtja a bűnt megvételével.

Ez nem egy ember véleménye, kit hivatása a hit, az erkölcs pásztorává tett, de azoké is, kik az ifjak nemesítésével törődnek, foglalkoznak.

Az öreg emberek ezek, kik mint ifjak, szintén szerették a bűnt magáért a bűnért, mert gyönyört adott nekik.

Az öregek nemes eszmékért való buzditásait kellene hallani az ifjunak, azt a buzditást, melynek czéjja az igaz boldogság elnyerése. En szerencsés voltam azt hallgatni, ime leírom.

Azt mondja az egyik. Őcsém maga még fiatal, még nem tanult sok jellemet megismerni még nem sok örömet, szenvedést élt át, hallgasson reám, korom megengedi, hogy oktatója, figyelmeztetője legyek.

Véssé jól emlékébe szavaimat és az eredmény legyen magának vezérlő csillaga, úgy nem fog elbukni.

Mikor még én is fiatal voltam, mint pályámmal kész ember az életbe kerültem. Sokat küzdöttem, sokat éheztem, sokat nélkülöztem. De mindig az lebegett lelki szemem előtt, hogy a véghetetlen nagy hatalom mindenkinek megadja legalább egyszer életében a boldogságot.

Bévárdy Gyula.

keltett Moric Julia (Keresztur) „Leánynevelésünk“ c. alatt tartott előadása. Szépen esztelte leánynevelésünk hiányait, azt a tételét azonban, hogy már a népiskolában taníttassék rendszeresen a nevelésben, a nagygyűlés szó többséggel elvetette. Schindelmann Laura (Fehértemplom) „Miért van korlátozva a nő működési köre a tanítás terén“ c. alatt tartott előadást. Teteleit, melyek szerint a nőket a miniszteriumokban, tanfelügyelősnél stb el akarja helyezni, a gyűlés elvetette.

Ezek után a közgyűlés az ovodai és gazdasági szakosztályok előterjesztéseit tudomásul vette, ugyszint a könyvbíráló bizottság jelentését, mely szerint a díjat egyelőre kiadtni nem javasolja.

A konviktus ügyét l. mai hirrovatunkban.

Végül a régi tisztikart egyhangulag megválasztották újból, majd megszavazták az 1901/2. évi költségvetést és mindazoknak, akik a gyűlés érdekében fáradoztak, köszönetet szavaztak.

Délután Jaeger Péter sirjához testületileg kivonultak a tanítók és megkoszorúzták.

Ma reggel 300 tanító a Magas Tátrába indult, ahol a szepesmegyei tanító egylet fogadja és kalauzolja őket, melynek iglői gyűlésén a kirándulás befejeztével résztvesznek.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggel 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanazoz napokon este 1/2-6-tól 8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

Julius 6. Az olvasókör mulatsága az erdőben.

7. A nagybecskereki könyvnyomdászok szak-egyletének János-ünnepélye az erdőben.

8. Közigazg. bizotts. ülése d. e. 10 óraker.

— Személyi hir. Poroszkay Béla m. főügyész tegnap kezdte meg nyári szabadság idejét, amelynek nagyobb részét Merienbadban fogja tölteni.

— Iskolaszék. A nagybecskereki községi iskolaszék holnap, pénteken (5-én) d. u. 4 óraker ülést tart.

— Spéth prelat-kanonok ünneplése. A csanádegyházmegyei káptalan egyik köztiszteletben álló tagja, Spéth Károly dr. prelat-kanonok a napokban ülte meg születésnapjának nyolcvanadik évfordulóját. Nagyszámú tisztelői ezt az alkalmat megragadták és sajtalan, szívélyes óvációkban részesítették a fiatal-öreg kanonokot, a kit a pápa nemrég prelatusi méltósággal tüntetett ki. Spéth Károly hat év előtt ünnepele félszázados lelkeszi jubileumát és tízenyolc éve, hogy a csanádi káptalan tagja; négy év óta pedig püspöki provicarius. — Ad multos annos!

— Új tanítónő Szimics Ella billédi segédtanítónőt tegnap egyhangulag tanítónőnek megválasztották.

— A főgimnáziumi bizottságból. A városi főgimnáziumi bizottság tegnap délután 4 óraker dr. Grandjean József elnöklése alatt ülést tartott, amelyen részt vettek Steinitzer Géza, Balási József, dr. Klein Mór, Szabó Ferenc, Harczér József, dr. Mangold Samu bizottsági tagok és Rehák Béla bizottsági jegyző. Az ülés főtárgya volt a főgimnáziumi tanárok kérvénye, melyben azt kéri, hogy tekintettel arra, hogy a közgyűlés az államsegélytől függővé téve, föltételeken felemlen a tanárok fizetését, ha fizetések végrelesen rendeztetni fognak, ezen végreles fizetések arányához képest részesüljenek nyugdíjban. A bizottság elvben elfogadta a tanárok kérvényét és ily értelmű javaslatot tesz a képviselőtestületnek. Ezután a tandíjakról való elszámolást tudomásul vették, valamint a jövő 1901—1902 iki tanévre szóló gimnáziumi költségvetést és az épületeken végzendő kisebb tatarozásokra vonatkozó előterjesztéseket elfogadták. Az ülés d. u. 5 óraker ért véget.

— Közvetlen kocsi Nagybecskerek és Budapest között Karlova—Szegeden át. A szeged-nagykikinda—nagybecskereki helyi érdekű vasút-társaság igazgatóságától, mint már tegnap közöltük, az utazó közönség kényelme szempontjából intézkedés történt az iránt, hogy a Budapest nyugati pályaudvar és Nagybecskerek között eddig a 710. számú személyvonattal közlekedett közvetlen kocsit ezental a 706. számú gyorsvonathoz kapcsolassák, mely Budapest nyugati pályaudvarról 10 óra 10 percker este indul s Szeged—Karlován át 7 óra 49 percker reggel

érkezik Nagybecskerekre. Közvetlen kocsik közlekednek ezenkívül Budapest és Nagybecskerek között a jelzett utirányon a Budapestről reggel 8 óra 15 perckor induló gyors-, valamint a Nagybecskerekre d. e. 11 óra 12 perckor induló személy-, végül este 6 óra 40 perckor induló vegyes-vonatokkal; megjegyeztetvén, hogy a helyi érdekű vasutnak minden nagyobb forgalmu állomásán közvetlen menetjegyek adatnak ki Budapestre és viszont.

— **Eljegyzés.** Neugröschl Lajos, a budapesti Központi Takarékpénztár tisztviselője, városunk szülöttje, eljegyezte Haaszler Róza kisasszonyt.

— **Gazdák figyelmébe.** A földművelési miniszter a következő leiratot intézte Torontálvármegye közönségéhez, valamint a vármegyei gazdasági egyesülethez:

„Szakközveim jelentéseiből sajnálattal értesültem, hogy a vármegye területén, és pedig különösen Zombolyán és környékén a gabona különösen a búzavetéseknél a fonálférges nagy kárt tesz. Már a múlt évben több ízben figyelmeztettem a vármegyei gazdasági egyesületet, hogy a vármegyei gazdasági egyesület, mint a szakközveim által megtartott népies előadások útján a veszélyre, amely gabonatermésüket teljesen tönkretelheti, — de sajnos, a figyelmeztetések kellő eredményre nem vezettek, mert a fonálférges pusztításai nem csak hogy nem szűntek, de egyre terjednek. Ezen körülményre való tekintettel figyelmeztetem az egyesületet, hogy a bajon csak a vetéscserével lehet megváltoztatásával lehet segíteni: buza után búzát ne vessenek, fertőzött földben a búzát 5-6 éven át eleinte csak legfeljebb egyszer vessék, vetőmagul csak tiszta (fonálférges gubacsoktól mentes) jó búzát használjanak és több állatot tartva, földjüket jobb karba hozzák — így a baj a fentebb megjelölt időközben a legnagyobb valószínűséggel orvosolható lesz.“

Annál is inkább figyelmébe ajánljuk gazda közönségünknek a földművelési miniszter rendeletét; mert a betegség nem csak Zombolya környékén, hanem már a vármegyének legnagyobb részében fellépett és kívánatos, hogy gazdáink az eddigi buza, kukorica termelést szűkebb mederbe szorítsák és helyette más kultúrnyelveket termeljenek.

— **A torontáli cukorgyár részvényeire** újabban a következő jegyzések történtek: Daniel Ferenc 100 drb., dr. Pap Géza orsz. képviselő 60 drb., Poroszkay Béla 20 drb., dr. Dellimanics Lajos 15 drb., Botka Béla 15 drb., dr. Magyar Károly 5 drb. Legközelebb nagyobb mennyiségű részvényjegyzésekről van kilátásunk beszámolhatni, melyek biztosítják a cukorgyár létesítését.

— **A délm. tanítók konviktusa.** Olvasóink előtt ismeretes, hogy a délmagyarországi tanítók már néhány év óta középiskolába járó gyermekeik részére konviktust akarnak felállítani. A beérkezett ajánlatok közül Temesvár és Szeged voltak a legkedvezőbbek. A tegnapi Dettán megtartott közgyűlés többsége Temesvár mellett döntött s így a délmagyarországi tanítók konviktusa ez idén szeptember 1-én Temesvárott fog megnyitni. A beérkezett felajánlások közül felvételre 28 tanító és 6 községi jegyzőnek a gyermeke. A konviktus ügyét az egyet nagyon tapintatosan csak a jegyzői karral együtt óhajtja megoldani.

— **Talált hulla.** Ma reggel a Béga parton a vasút állomás közelében egy körülbelül 60 évesnek látszó férfihullát találtak, amelyet be szállítottak a halottas kamrába. Az orvosok külső vizsgálatok nyomait nem fedezték föl a hullán, sőt konstatálták, hogy a halált tüdővízenyő okozta, így tehát a további vizsgálatra szükség nincs. A hullában Marsics Isza bégaszentgyörgyi juhászt ismerték föl.

— **Megszűnt csőd.** A nagybecskereki kir. törvényszék Scheinberger József beodrakai ellen elrendelt csődöt megszüntette. A megszüntetési határozat csak nyolc nap múlva lesz jogerős.

— **A bélyegeken történő befizetések megszüntetése.** A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek a m. kir. pénzügyminiszterrel egyetértőleg kibocsátott rendelete alapján bélyegeken történő befizetéseket többé nem fogad el. Figyelmezteti ennek alapján a közönséget, hogy ezután bármi néven nevezendő befizetéseit csak készpénzben vagy pedig a postatakarékpénztár útján teljesítse.

Napszurás áldozata. A napokban a 11 éves Radovanosev Lenkét ájultán vitték az utcáról háza szülei házába. A gyorsan előhívott orvos konstatálta, hogy a kis leány napszurás áldozata lett, aki rövid ideig tartó kínzó után kiszívott.

— **Párbaj egy szál vonóra.** Veress Tóniék elfogadják Mojsze Milán kihívását, csak hogy a Miláné által mára proponált verseny elmaradjon, mert Veress Tóni zenekara ma este másutt muzsikál. Veress Tóni a következő felelet közzétételére kérte föl lapunkat:

Nyílt levél

Mojsze Milán zenekarának.

Olvaetam kihívásodat. Elfogadom. De ma este más helyen vagyok elfoglalva, tehát nem mehetek veled versenyezni. Hanem ha te is úgy akarsz, jertek el hétfőn este a kaszinó kertbe s játszunk felváltva ahogy te akarsz.

Nagybecskerek, 1901. július 4-én.

Veress Tóni.

— **Torna-klub Ujjpécsett.** Ujjpécsett a test-edzését és gyakorlatát előmozdító társulat alakult f. hó 1-én. Címe: Ujjpécsei torna-klub. A társulat védnöke Szűsz Simon földbirtokos, elnöke Szűsz Andor joghallgató, jegyzője Weinhardt József. A társulat július 1-én kezdte meg működését egy futball versenynyel.

— **Tiroli daltársulat.** Ma és holnap a Marcoinféle vendéglőben Ruderer L. hattagu, két férfi és négy nőből álló tiroli daltársulata tart előadást. A társulat Temesvárott is szép sikert aratott. Aki kedvelője a tiroli jodlereknek és stájer népdaloknak, annak az előadások látogatása melegen ajánlható. Belépti díj nincsen.

Irodalom.

* **Megrendelések gyűjtésére vonatkozó törvény és rendelet.** Epen most jelent meg a harmadik bővített és javított kiadás az 1900: XXV. törvény-cikk, az 1884: XVII. t. c. 50. §-ának (Ipar-törvény) a Megrendelések gyűjtésére vonatkozó rendelkezései módosításáról. Jegyzetekkel, magyarázatokkal és a végrehajtási utasításokkal. Ezen törvény-cikk tudvalevőleg július 1-én lépett életbe és minden kereskedőre nagy fontossággal bír. Kapható Ráth Mór könyvkereskedésében Budapest (Haas-palota). Ara bérmentes küldéssel 90 fillér.

* **Egyetemes Könyvtár.** A Győrött Zoltán Vilmos szerkesztésében és Gross Testvérek kiadásában megjelenő Egyetemes könyvtár legújabb 131-132. kötettszámú Wilbrandt Adolf „Az élet öröme” című úde és költői bájjában gazdag elbeszélést tartalmazza Latkócy Mihály, sz. ismert író és műfordító kitűnő fordításában. — Az Egyetemes Könyvtár, mely az irodalom minden ágából közlő értékes dolgozatokat, az ilyenmű hazai vállalatok közt a legolcsóbb, a mennyiben a szép kiállítás dacára egy füzet ára csak 20 fillér. Az Egyetemes Könyvtár egyes számai kaphatók Győrött a kiadónál és minden könyvkereskedésben. A könyvtárra, melynek havonként kétszer jelenik meg egy-egy füzet, elő is lehet fizetni. Előfizetési ára egy évre 4 korona 80 fillér, félévre 2 kor. 40 fillér, negyedévre 1 kor. 20 fill. Egy füzet ára 20 fill. A pénz előleges beküldése mellett bérmentve szállítatik. Teljes árjegyzék ingyen és bérmentve.

TÁVIRATOK.

A belga király nyaralása.

Budapest, július 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Lipót belga király holnap érkezik Gasteinba hosszabb tartózkodásra.

A német kancellár utja.

Budapest, július 4. (A „Torontál” ered. távirata.) A „Nowoje Wremja” írja, hogy Bülow gróf birodalmi kancellár még a f. hóban Szent-Pétervárra utazik, hogy a német-orosz kereskedelmi szerződés ügyében tárgyaljon.

Nagy hőség Amerikában.

Budapest, július 4. (A „Torontál” eredeti táv.) New-Yorkból sürgönyzik, hogy a nagy forróság ott még mindig tart. Napszurás következtében a múlt hó 28-ika óta 517 ember halt meg.

A jezsuiták ellen.

Budapest, július 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Madridból jelenti a Fabra-féle ügynökség, hogy republikánus képviselők indítványt terjesztenek a kamarák elé a jezsuiták kitűzése iránt.

Kinai követség Berlinben.

Budapest, július 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brémából sürgönyzik: Az északnémet Lloyd társaság „Bayern” nevű hajóján f. hó 20-án indult utnak a Tsun herceg vezetésével álló kínai követség Németországba. A gőzöst augusztus 22-re várják a genuai kikötőbe.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1901. július 4.

A készárutözsde hivatalos árjegyzései:

Buza	kilós	50 kilogr. ára		kilós	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Bánsági	6	76	7.50	7.60	80	0.—
Tiszavidéki	„	76	7.70	7.80	80	8.15
Pestvidéki	„	76	7.70	7.80	80	8.05
Bácskai	„	76	7.75	7.90	80	0.—

Rozs		kilós		kilós	
uj	elsőrendű	70	72	7.15	7.30
„	„	—	—	7.05	7.15
Árpa	„	60-62	—	6.40	6.75
„	„	62-64	—	6.10	6.30
„	„	64-68	—	0.—	0.—
Zab	„	39-41	—	7.20	7.35
Tengeri	„	—	—	0.—	0.—
„	„	—	—	5.3	5.35

Határidő-üziel.

Budapest, július 4. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) Készáruban teljesen szünetelt a forgalom, az árjegyzések ennek következtében csak névlegesek. A határidőüzielben az árak 5 fillérrel csökkentek és délután 1 órakor a következőleg zárultak:

Buza októberre	7.90-7.91
Rozs	6.71-6.72
Zab	6.16-6.18
Tengeri júliusra	5.24-5.25
„ októberre	4.91-4.92
Repcé augusztusra	12.80-12.85

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről.

Ervényes 1901. május hó 1-től.

Erkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
 Pancsováról: délelőtt 7 óra 55 p.; délután 5 óra 55 p.
 Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
 Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
 Alibunárról: este 7 óra 23 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 55 p.; délután 4 óra 35 p.; éjjel 10 óra 33 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolyára: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
 Pancsovára: reggel 8 óra 30 p.; délután 5 óra 30 p.
 Temesvárra: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
 Verseczre: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
 Alibunárra: reggel 8 óra 25 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 53 p.; délután 5 óra 10 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 40 p.
 Karlova—Magy-Kikindára: reggel 5 óra 58 p.

HIRDETÉSEK.

Vételre

kisebb házat keresek, lehetőleg a belvárosban avagy a szerb városrészben.

Dr. Dimitrievits Isidor.

653-3.1

Maugsch házában.

Egy uri nő

háztartónői állást

keres.

651-x.5

Cim a kiadóhivatalban.

3514. tkvi szám 1901.

651-1.1

Arverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Perics Dusán és neje végrehajthatónak Lakatus Vlada szerb eleméri lakos végrehajtást szenvedő elleni 72 korona 50 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területében levő Szerb-Elemér község 633. szám tkvben A I. 10-11. sor 2147b/2 és 1735b/2/2. házszám alatt felvett 2 h. 800 öl szántó 921 korona kikiáltási árban 1901. évi augusztus hó 9-ik (kilencedik) napjának d. e. 8 órájára Szerb-Elemér község házában megartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitzított birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 92 korona 10 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt magy. kir. ig. min. rendelet 3. §. jelzett óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170-ik §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában s Szerb Elemér község házában megtekinthetők.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1901. évi május hó 18-án.

Kövér,

kir. törvényszéki bíró.

A nyaraló közönség figyelmébe.

Stajerlakon a nyaralótelepen,
a Dóra-villában

10 kényelmesen butorozott

szoba

kiadó.

Egy ágyas szoba hetenkint 7 frt, kétágyas 9 frt
kiszolgálással együtt.

Bővebb értesítést ad

Dr. Dajkovits István,

Versecen.

644-3.2

Pancsova—kubini ármentesítő és belvizzabályozó társulat.

Versenytagyalási hirdetmény.

A pancsova—kubini ármentesítő és belvizzabályozó társulat a nyílt csatorna 7430. folyó méterében Sándor egyháza alatt építendő téglafalazatu hid, összesen 51.135 kor. 37 fillérre költségtelt munkálatainak biztosítás ra folyó évi július hó 22-én délelőtti 10 órakor a társulati igazgatóság hivatalos helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalást tart.

Az alulírott igazgatóság felhívja a a versenyezni óhajtokat, miszerint a fönti összeg után számítandó 5%-nyi bánatpénz zel ellátott zárt ajánlataikat a fönnevezett időig alulírott igazgatóságnál annál is inkább benyújtják, mert később érkező ajánlatokat figyelembe venni nem fogunk.

Az ajánlatokban kiteendő: Versenyző neve, polgári állása és lakhelye, továbbá kiteendő számokkal és betűkkel kiírva azon százalék, a melynek a költségvetésben foglalt árból való leengedése vagy fölül-fizetése mellett hajlandó ajánlattevő a munkálatokat elvállalni. Kiteendő végre, hogy ajánlattevő az építési terveket, feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri.

Az ajánlatok lezárt és lepecsételt borítéka a következő felirással látandó el:

„Ajánlat a pancsova—kubini ármentesítő és belvizzabályozó társulat téglafalazatu hidjának felépítéséhez.“

A hid tervei az azokra vonatkozó számításokkal, valamint az általános és részletes építési feltételekkel együtt a társulati igazgatóság irodájában délelőtti

8-12-ig és déluán 2-5-ig naponkint megtekinthetők.

Az ajánlatok fölött a társulat miniszteri biztosa fog dönteni, ki fönntartja magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhatni vagy esetleg azokat mind mellőzhetni.

Pancsován, 1901. évi július hó 1-én.

A miniszteri biztos ur ő Meltósága megbízásából:

Pancsova—kubini ármentesítő és belvizzabályozó társulat igazgatósága.

Ulmer József,

igazgató-mérnök.

647 2.2

A pancsovai szolgabírószágtól.

4124. sz. 1901.

648-2.2

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésbe jött bárányosi községi segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Ezen állással a következő javadalmazások vannak egybekötve: 800 korona évi fizetés és mint anyakönyvvezető helyettes 200 korona államsegélyt kap.

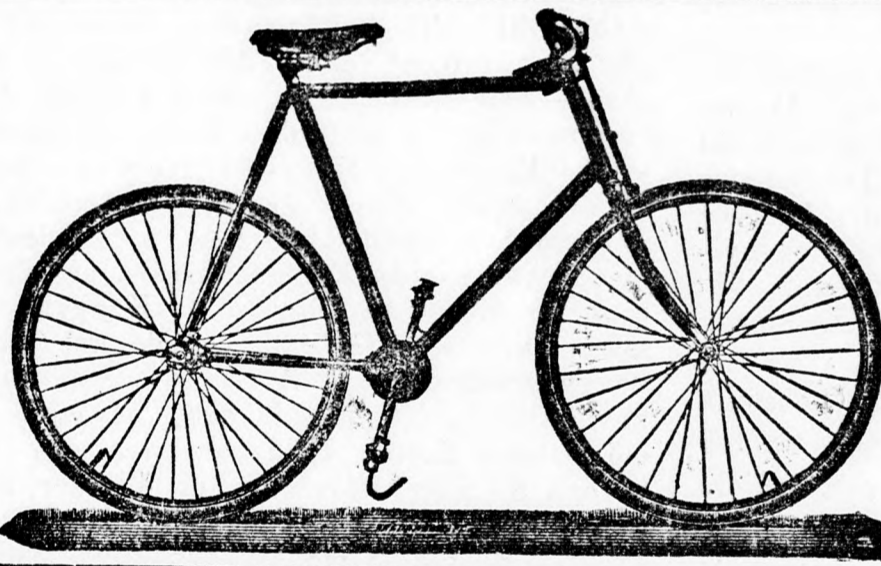
Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a törvényben előírt képesítést igazoló jegyzői oklevelet és eddigi működésükről szóló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket 1901. évi július hó 16-ig alulírott hivatalnál nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

A választás 1901. évi július hó 17-én délelőtti 10 órakor fog Bárányos községben megejtetni.

Pancsován, 1901. évi június hó 29-én.

Jabionszky Miklós,
főszolgabíró.**A jóból a legjobbat!**

Kerékpár-kellékek mindig raktáron.

Javitó műhely.

Csak elsőrendű kerékpárokat tartok raktáron, melyek a világpiacra és szakemberek által legjobb minőségűeknek elismertettek, u. m.: „Waffenrad“, „Dürkopp“, „Helical-Premier“, „Noricum“ (lánc nélküli, kitűnő minőség).

(286-46.32)

Novák J. C., Nagybecskerek.**ALKALMI VÉTEL**

Következő mezőgazdasági gépeket minden elfogadható ár mellett eladom:

- 1 drb. 8 HP. Schuttlevorth-féle cséplőszekrény 11624. sz., használt állapotban.
- 1 drb. 4 HP. járgányos cséplő, zsákolási készülékkel, új állapotban.
- 1 drb. 2 HP. új járgányos cséplő.
- 4 drb. kerék tengelyre és ruddal egy 8 HP. cséplőszekrényhez, majdnem új állapotban.
- 1 drb. 19 soros Schlick-féle vetőgép, új.
- 3 drb. 17 soros, 3 drb. 15 soros, 1 drb. 13 soros és 1 drb. 11 soros használt vetőgép, kifogástalan állapotban.

A gépek nálam bármely időben megtekinthetők és szívesen szolgálok felvilágosításokkal.

ECKSTEIN VILMOS,
gazdaság-gépgyári raktára
Nagybecskerek.

569-100.66

Nyomatott Pleits Fer. Pál kiadóánál, Nagybecskereken.